

معرفی مقیاس تکانشگری بارت

این پرسشنامه که توسط ارنست بارت و همکاران وی در سال ۲۰۰۴ ساخته شده است که بر پایه نظریه شخصیتی بارت قرار دارد که حاوی ۳۰ سوال میباشد و ۳ عامل پرخاشگری (تکانشگری شناختی، تکانشگری حرکتی و بی برنامه گی) را مورد ارزیابی قرار میدهد. سوالات به صورت چهار گزینه ای از به ندرت تا همیشه درجه بندی شده اند و بیشترین نمره کسب شده ۱۲۰ و کمترین نمره نیز ۳۰ خواهد بود.

روش نمره گذاری:

برای نمره گذاری پرسشنامه ابتدا نمره هر یک از سوالات از طریق جدول زیر محاسبه کرده و سپس نمره کل پرسشنامه را بدست آورید.

تقریبا همیشه	اغلب	گاهی اوقات	به ندرت/هرگز
۴	۳	۲	۱

همچنین برای محاسبه نمره خرده مقیاس ها نیز به همین طریق عمل کنید. در زیر سوالات مربوط به هر یک از مقیاس ها مشخص شده است:

زیر مقیاس ها و سوالات مرتبط:

تکانشگری شناختی: ۳-۴-۵-۶-۸-۹-۱۲-۱۴-۱۵-۱۸-۲۰-۲۳-۲۶-۲۹

تکانشگری حرکتی: ۱۱-۱۷-۱۹-۲۱-۲۲-۲۴-۲۸

بی برنامه گی: ۱-۲-۷-۱۰-۱۳-۱۶-۲۵-۲۷-۳۰

سوالاتی که باید معکوس نمره گذاری شوند: ۱-۷-۹-۱۰-۱۲-۱۳-۲۰-۳۰

تقریبا همیشه	اغلب	گاهی اوقات	به ندرت/هرگز
۱	۲	۳	۴

تفسیر:

در این پرسشنامه نمره بالا نشان دهنده تکانشگری بالا میباشد. با توجه به راهنمای زیر میتوانید نتایج را تفسیر نمایید:

برای تفسیر پرسشنامه هایی که به روش لیکرت درجه بندی شده است به روش زیر عمل کنید:

۱- ابتدا تعیین کنید هر آزمودنی حداکثر و حداقل چه نمره ای کسب میکند. مثال در این پرسشنامه حداکثر نمره ای که آزمودنی کسب میکند ۱۲۰ است.

۲- سپس چارک های اول، دوم و سوم را محاسبه کنید.

۳- افرادی که نمره آنان در حدود چارک اول است میزان اختلال یا صفت در سطح پایین میباشد.

افرادی که نمره آنان در حدود چارک دوم است میزان اختلال یا صفت در سطح هشدار و متوسط میباشد.

افرادی که نمره آنان در حدود چارک سوم است میزان اختلال یا صفت در سطح بالا میباشد.

روایی و پایایی:

روایی و پایایی نسخه فارسی این مقیاس توسط اختیاری و همکاران (۱۳۸۷) انجام گرفته است که نتایج پژوهش آن ها حاکی از روایی و پایایی مطلوب این پرسشنامه می باشد. اختیاری و همکاران (۱۳۸۷) ضریب آلفای کرونباخ را برای عامل تکانشگری شناختی ۰/۷۸، تکانشگری حرکتی ۰/۶۳، بی برنامه‌گی ۰/۴۷ و برای کل تکانشگری ۰/۸۳ گزارش نموده اند. در مطالعه دیگری حق شناس (۱۳۸۸) به اعتباریابی این مقیاس با محاسبه همبستگی آن با مقیاس هیجان خواهی ذاکرمن در جامعه دانشجویی پرداختند. آنها ضریب همبستگی این پرسشنامه را ۰/۲۸ و ضرایب پایایی آن را به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۲ و به روش تصنیف ۰/۶۰ گزارش نمودند و هم چنین در این پژوهش برای تکانشگری شناختی میزان آلفای کرونباخ برابر است ۰/۷۸ و برای تکانشگری حرکتی ۰/۹۰ می باشد و برای بی برنامه‌گی ۰/۷۱ می باشد و تکانشگری به طور کلی برابر با ۰/۹۱ می باشد.

تعاریف ارائه شده درباره تکانشگری^۱:

تکانه اصرار و میل شدید به انجام یک عمل در پاسخ به یک محرک ذهنی یا بیرونی است و تکانش گری طیف گسترده ای از رفتارهایی است که روی آن کمتر فکر شده است، به صورت رشد نیافته برای دست یابی به یک پاداش یا لذت بروز می کنند و از خطر بالایی برخوردارند، و پیامدهای ناخواسته قابل توجهی را در پی دارند (ایوندن^۲، ۲۰۰۱)

هر چند نشان دادن نمونه هایی از رفتارهای تکانشی، به نظر ساده می رسد اما تعریف دقیق پدیده تکانشگری دشوار است چرا که اختلاف های بسیاری در تکانشی یا غیرتکانشی خواندن یک رفتار وجود دارد و هم چنین نکته پیچیده رفتارهای تکانشی، تنوع علی است که می توانند بروز یک رفتار تکانشی را در پی داشته باشند (واکسمن^۳، ۲۰۱۱). برای نمونه فردی که مواد مخدر مصرف می کند، ممکن است به علت گرایش به رفتارهای خطرپذیری، توجه زیادی به پاداش ها، بی توجهی به آسیب ها، علاقه به تجربه چیزهای تازه و یا دیگر ویژگی های روان شناختی چنین رفتار تکانشی ای را انجام دهد (زمانی و همکاران، ۱۳۹۳).

رفتارهای تکانشی که در برخی رویکردها، رفتارهای مخاطره آمیز نیز خوانده می شود به عملکردهایی گفته می شوند که اگر چه تا اندازه ای با آسیب یا زیان احتمالی همراه هستند، امکان دست یابی به گونه ای پاداش را نیز فراهم می کنند (اختیاری و همکاران، ۲۰۰۸). این رفتارها باید دارای سه عامل زیر باشند، الف: برگزیدن یک گزینه از میان چند گزینه با پاداش احتمالی، ب: همراهی یکی از گزینه ها با احتمال پیامد ناگوار، ج: روشن نبودن احتمال پیامد ناگوار در زمان رخداد رفتار (مالر، ۲۰۰۷).

تکانش گری در اعمال روزانه مردم به وضوح قابل مشاهده است. به این گونه رفتارها، مخاطره آمیز نیز گفته می شود. تکانشگری، گونه ای (عمل بدون تامل) یا رفتاری است که عامل آن از پیامدهای ارزیابی مناسبی ندارند (ویتمن و همکاران، ۲۰۰۸). به عبارت دیگر، تکانش گری نوعی گرایش به انجام واکنش بلافاصله و بدون برنامه ریزی نسبت به محرک های بیرونی و درونی است که به آثار و تبعات فردی و اجتماعی آن توجهی نمی شود (استنفورد و همکاران، ۲۰۰۹).

رفتارهای تکانشی رفتارهای جبری است که فرد بر وجود رفتار آگاهی دارد و هدف از رفتار، نه کسب لذت، بلکه عموماً دوری از یک اضطراب می باشد. هم چنین متفاوت از رفتارهایی است که ناشی از نارسایی در داوری و تصمیم گیری می باشند و فرد در حقیقت در مرحله قضاوت اختلال دارد (ولایتی و همکاران، ۱۳۹۳).

¹ Impulsivity

² Evenden

³ Waxman

منبع:

مرادی، علی. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش تنظیم هیجان بر تکانش‌گری افراد مبتلا به اختلال شخصیت نمایشی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه علامه طباطبائی.

اختیاری، حامد، صفایی، هومن، اسماعیلی جاوید، غلامرضا، و همکاران. (۱۳۸۷). روایی و پایایی نسخه‌های فارسی پرسشنامه‌های آیزنک، بارت دیکمن و زاگرن در تعیین رفتارهای مخاطره‌جویانه و تکانشگری، مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، ۱۴(۳): ۳۲۶-۳۳۶.

Barratt, E., Stanford, M. S., Kent, T. A., & Felthous, A. (2004). Neuropsychological and cognitive psychophysiology substrates of impulsive aggression. *Biological Psychiatry*, 41, 1045-1061.